

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravištvo in ekspedicijska v „Katal. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 281.

V Ljubljani, v petek 6. decembra 1895.

Letnik XXIII

Državni zbor.

Na Dunaju, 5. decembra.

Pri današnji seji je stavil poslanec Pernerstorfer naslednji samostojni nujni predlog: „Vlada se pozivlja, naj po dokončani razpravi o zakonu glede rudniških nadzornikov takoj predloži načrt za volilno preosnovo“. O tem predlogu se bode zbornica posvetovala v prihodnji seji, ker je bil predlagatelj s tem zadovoljen.

Nato odgovarja finančni minister Bilinski na interpelacijo posl. dr. Ferjančiča glede povišanja aktivitetnih doklad za ljubljanske državne uradnike, katerih razmere so vsled potresne katastrofe postale jako neugodne. Minister pravi, da je vlada s tem priskočila uradnikom na pomoč, da jim je dovolila jedenkratno izvanredno podporo v znesku tričetrtinske aktivitetne doklade. Ni pa opravičena zahteva, da bi se vsled potresne katastrofe morala stalno zvišati aktivitetna doklada. Ako se bode pokazala potreba, bode vlada prihodnje leto, kakor letos, dovolila izredne podpore.

Zbornica preide na to na dnevni red ter nadaljuje posvetovanje o zakonu glede nastavljanja rudniških nadzornikov.

Posl. Jax omenja, da bi državni zbor najbolje rešil svojo nalogo, ako bi odpravil jeden del zakonov, zadevajočih rudniške nadzornike, ostale pa tako spremenil, da bi bili vsakomur razumljivi, ter pripomni, da je obstoječi rudniški zakon z l. 1854 popolnoma ugoden tudi za sedanje razmere, ako se namreč tako vporablja, kakor bi se morali vporabljati vsi zakoni. Uradniško osebje bi se lahko pomnožilo tudi brez novega zakona in to bi bilo gotovo bolje, nego nastavljanje nekaterih novih nadzornikov. Konečno obširno popisuje dolžnosti rudniških uradnikov in izjavi, da ne bode glasoval za

prehod v podrobno razpravo omenjenega zakona, ki je že v svojem temelju neizpeljiv.

Posl. Pernerstorfer predlaga resolucijo, v kateri se poljedelski minister pozivlja, naj predloži še v tem zasedanju načrt zakona glede nadzorstva v rudnikih, kateremu naj se pridele prosto izvoljeni, od države plačani neodvisni delavski zastopniki.

Poslanec dr. Suess zavrača pojasnila dr. Jaxa, češ, da on v tej stroki ni veščak in torej ne more prav soditi o rudniških razmerah. Govornik poudarja, da zboljšanje rudniških razmer ni odvisno samo od števila tehničnih uradnikov in nadzornikov, ampak veliko bolj od tega, kako se z rudarji ravna. Res je sicer, da se sem ter tje slišijo pritožbe, da delavci in posebno delavski listi niso hvaležni svojim gospodarjem in predstojnikom, ako se kaj stori za delavski stan, toda na to se ni treba ozirati. Podjetnik najde že v tem zadoščenje za svoje usluge za delavski stan, ako si je v svesti, da je s svojim delovanjem nekoliko pripomogel k pospeševanju npravnega in materijelnega blagra delavcev. Pri tem se je ozirati posebno na to, da imamo mej seboj omikane in tudi neomikane delavce, da imamo stare in mlade ljudi. Pri vseh vrstah opažamo raznovrstne zahteve; mnogokrat ostarelim delavcem nikakor ne ugaja ono, za kar se mladi potegujejo z vso močjo. Tako so n. pr. priletni delavci odločni nasprotniki krajšega delavnega časa, ker ne morejo zmagati tolikega dela, kakor pa mladi. Nadalje zavrača govornik trditev poslanca Jaxa, češ, da je zakon z leta 1854 popolno umesten za sedanje čase, hvali pa zakon z l. 1894, s katerim se prepoveduje vsprejem mladoletnih delavcev in žensk v rudnikih in omejuje delo ob praznikih.

Po nadaljnem priporočilu poslanca Baernreitherja sklene zbornica prehod v podrobno posvetovanje.

O paragrafih 1 in 2 govoré poslanci Kronawetter, Falkenhayn in Pernerstorfer. Vsi trije govorniki poudarjajo, da morajo imeti nadzorniki pri svojem poslovanju kolikor možno proste roke.

Na to se posvetovanje zaključí.

Poslanec Lienbacher predloži nujni predlog glede sestave zaznamka o odsekih, njihovih sejah, dalje onih članov, ki pripadajo več odsekom, onih, ki niso prisostvovali trem zaporednim sejam, ter slednjič o onih sejah, ki niso bile sklepčne. Konečno se zahteva, naj se takoj vrše potrebne dopolnilne volitve v odseke.

Po pojasnilu zborničnega predsednika se odkloni nujnost predloge.

Prihodnja seja je v petek z dnevnim redom: Dopolnilne volitve v odseke in nadaljevanje podrobne debate o rudniškem zakonu.

Krajni šolski nadzorniki.

Z dežeje, 3. decembra.

O šolskih zadevah dandanes kaj pisati v našem političnem listu je jako kočljiva stvar. Zakaj neki krogi tako radi precej obsodijo list, oziroma gospode, za njim stoječe, da so sovražni vsakemu šolskemu napredku, da si želé nazaj tužne razmere „temnega“ srednjega veka, da so, naravnost rečeno, največji šolski neprijatelji. Saj so nekateri gospodje učitelji zamerili duhovnikom celó, ko so nekaterikrat čitali pastirske liste, govoreče med drugim o verski šoli, ter jih razlagali. Strah pred besedo „verska šola“ je tak, da je celó v državni zbornici čisto zginila s pozorišča. Danes ne bomo o vsem tem nič pisali, dosti je že „Slovenec“ utrjeval svoje stališče v tem oziru, stališče, ki je jedino pravo, ako hočemo, da se našemu katoliškemu slovenskemu ljudstvu ohrani „sveta vera in beseda materina“. Tudi o tem, da je dopisovanje med okrajnimi šol-

LISTEK.

V božični noči.

(Igrokaz v treh dejanjih. Prevel Jos. Vole.)

VI. prizor.

Prejšnji in čuvaj.

Kos: Bog z vami, čuvaj! Povejte nam, ali ste ga kaj zasledili?

Kocjan: Povejte, povejte!

Čuvaj (malo vinjen): Ko bi jaz vedel, potlej bi pa že vedel, kje je. Pa če ga najdem, bom pa tudi vedel, kje je; potlej ga že poiščem. Pa če ga najdem, gotovo vam povem, kje je bil; če ga najdem, potlej — pa vsaj me ne umete.

Kos, Brinšek, Benko, Kocjan (vsi): O že vemo, že.

Čuvaj: Jaz tako-le mislim, namreč takole:

Kocjan, Benko, Brinšek (zajedno): Že vemo, že, kaj misliš.

Čuvaj (kriči): Ne, pri časti ponočnega čuvaja, ne morete vedeti, kaj jaz mislim, ker le jaz ve-ve-ve, kaj jaz mislim. Jaz namreč tako-le mislim: Če je tam, kjer ga jaz iščem, ali če ga jaz tam iščem, kjer je, pa ga moram najti in če ga najdem, potlej pa že vem, kje ga moram iskati.

Kos, Brinšek, Benko, Kocjan (vsi): Prav govoriš. Ta je modra!

Čuvaj (kriči): Ne modra, ampak pametna in prava beseda je ta. Nikdo ne more tega tajiti, kajti v meni se budi zavest ponočnega čuvaja in ta mi pravi, da je tako prav.

Kos, Brinšek, Benko, Kocjan (vsi): Nò, nò, čemu se pa kregaš?

Čuvaj: Jaz se ne kregam, jaz se niti ne znam kregati. Jaz imam že toliko zavesti ponočnega čuvaja. Čujte! Ko sem prvič opravljal službo ponočnega čuvaja, tedaj že se je vzbudila v meni zavest.

Kos, Brinšek, Benko, Kocjan (zajedno): To smo že stokrat slišali.

Čuvaj: Ne, ne, pri časti ponočnega čuvaja, prvič vam to pripovedujem. Ni še prišlo to iz mojih ust.

Kos: I nu, pa povejte, toda urno, mraz je.

Brinšek, Benko, Kocjan: Urno, urno!

Čuvaj: Čujte torej zgodbo ponočnega čuvaja. Ko sem prvič upravljal službo ponočnega čuvaja, tedaj se je tudi v meni vzbudila zavest ponočnega čuvaja. Tri leta pozneje pa se mi je primerilo, kar se zamore primeriti le ponočnemu

čuvaju. (Jokaje): Umrla mi je žena, zvesta ponočna čuvajka. Kurja očesa so jo trpinčila. Ko je ležala na mrtvaški postelji, zaklicala mi je; Ljubljani moj ponočni čuvaj, veselje mojega življenja, ločiti se morava. — Idi, tako mi je rekla, idi, vzemi plašč, deni na glavo klobuk, da vidim še jedenkrat in zadnjič v vsej brhkoti ponočnega čuvaja. Tedaj sem šel, del na glavo klobuk, zgrabil z desnico helebarde, z levico svetilnico in stopil k mrtvaški postelji. Tedaj je dvignila svojo glavo in vzkliknila: Bog s teboj, preljubi ponočni čuvaj, kot kralj stojiš pred mano, — z Bogom — za vedno! In tedaj je vzdihnila, kakor zamore vzdihniti le ponočna čuvajka. Dve uri potem je bila mrlič. Tedaj sem šel, vzela njeni modri predpasnik, sešil iz njega belo mrtvaško srajco in ko sem ji oblekel to rudečo poročno obleko, položil sem jo na mrtvaški oder.

Kos: Ubogi ponočni čuvaj. — Zdaj je pa čas, da gremo. (Hočejo oditi.)

Čuvaj: Dà, možje, to je prvi del zgodbe. Ker pa vidim, da imate resnično sočutje z menoj in ker vem iz skušnje, da večina ljudij nima tega in tacega sočutja z menoj, zato se ponižam ter vam povem tudi drugi del zgodbe. Torej čujte!

Kos: Prav radi, prav radi. Toda nocoj ne. Lahko noč! (Dalje sledi.)

5 9 45 21 M. M. Zorn

skimi sveti in šolskimi vodstvi skoraj izključno le nemško, ne izgubimo nobene besede. Na mislih so nam danes krajni šolski nadzorniki. Pa tudi o teh nočemo omenjati, da je tu pa tam nekateri med njimi, ki slovenski še pisati ne zna, čitati pa kaj slabo, nemški pač bolje, ampak govorimo v tem članku o poslu, dolžnostih, častni službi krajnih šolskih nadzornikov.

§ 3. šolskega zakona z dne 9. sučca 1879, deželni zakon št. 13. pravi: „Za nadzorovanje didaktično-pedagogičnega stanja vsake šole postavi okrajni šolski svet iz občinskih udov, ki se smejo voliti v krajni šolski svet, krajnega šolskega nadzornika, ki vstopi vsled imenovanja kot pravi ud v krajni šolski svet, ako že tako ni bil vzet iz krajnega šolskega sveta. Krajni šolski nadzornik se voli za tri leta.“

§ 29. šolskega zakona z dne 25. svečana 1870, deželni zak. št. 11, pa veli: „Pri obiskovanju javnih šol, njemu odkazanih, ima okrajni šolski nadzornik posebno paziti: 1. Ali so krajni šolski nadzorniki spolnili svoje dolžnosti zastran nazora šol.“ § 15 taistega šolskega zakona zahteva: „Krajni šolski nadzornik mora vedno biti v domembi z voditeljem šole. Ako nastopi med njima katera različnost v mnenju, ima vsak izmed nju pravico, si dobiti razsodbe okrajnega šolskega sveta.“

To in nič več ne stoji o krajnih šolskih nadzornikih v šolskih zakonih. C. kr. okr. šolski sveti pa različno tolmačijo te zakone. Med tem, ko drugi okrajni šolski sveti v dotičnih — seveda nemških — dekretih krajnim šolskim nadzornikom kratko priporočajo, naj „krepko pospešujejo ondotno šolo“, želi c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, naj krajni šolski nadzornik pogostokrat pohaja nadzorovat šolski pouk, naj pazi na redni šolski obisk, na natančno splovanje učnega časa in urnikov. Dalje pa pravi: „Jako bi bilo ustrezno, ko bi mogli o svojem nadzorovanju in o tem, kar ste ondi zaznali, perijodično, morda vsaka dva meseca, kratko poročati okrajnemu šolskemu svetu.“

In da se radovljiški okrajni šolski svet tudi ozira na dotična poročila krajnih šolskih nadzornikov, vemo iz tega, da jih tudi kratko rešuje.

Po vsem tem bi stavili javno vprašanje visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu: Zakaj je to v rabi samo (ali vsaj kolikor vemo samo) v radovljiškem okraju, ne pa tudi drugod? Ako je to navodilo primerno in dovoljeno v jednom okraju, zakaj ni tudi za druge? Ako je taka praksa šolskemu prospehu in napredku ugodna, zakaj ni splošna? Ako pa ni v zakonu utemeljena, zakaj se ne odpravi?

„Krajni šolski nadzornik“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. decembra.

Ces. namestnik grof Thun. Včerajšnja „Polik“ objavlja naslednji brzozjav z Dunaja: Kakor se poroča iz verodostojnih virov, bode grof Thun v malo dneh vložil ostavko. Njegovim naslednikom je odbran neki nadvojvoda, kateremu bode pridružen adlatus za oskrbovanje uradnih poslov. To vest potrjujejo tudi odlični konservativni politiki. Tem povodom pišejo „Narodni Listy“, da sicer niso odgovorni za resničnost tega poročila, vendar pa kroži ta vest že dalje časa v merodajnih krogih. „Nihče pa ne dvomi“, glasi se nadalje v omenjenem listu, „da grof Thun ne more z ničemer bolj ustreči splošni želji, nego s tem, da odstopi.“ V koliko se bode uresničila ta trditev, pokazala nam bode bližnja bodočnost, vendar je pa že danes gotovo, da se grof Thun politično jako slabo počuti, odkar so dovršene deželnozbornske volitve. Govorica, da bo neki nadvojvoda imenovan namestnikom, pa je gotovo neosnovana, kajti dosedaj člani cesarske rodbine niso vsprejemali političnih služb.

Ogerski poslanec Ugron o Turčiji. V zadnji seji ogerske zbornice je poslanec Ugron ostro napadal zunanega ministra grofa Goluhovskega in skupnega vojnega ministra radi njujnega postopanja nasproti Turčiji. Rekel je mej drugim, da je jako neumestno, ako se Avstro-Ogerska vtika v orijentalno vprašanje, ker so interesi Oggerske v tesni zvezi s Turčijo (?) Turčija je po njegovem mnenju jedina odkritosrčna in prava prijateljica Oggerske in porok za obranjenje ravnotežja v Evropi. Politiko, katera deluje na vničenje Turčije, Oggerska ne bode nikdar odobravalna in jo najodločneje obsoja. — Te besede iz ust mažarskega poslanca zadostno potrjujejo že večkrat izraženo trditev, da se Oggerska z ozirom

na sedanje notranje razmere da primerjati jedino le še s Turčijo.

Odstop ministra Köllera. Včerajšnji berlinski listi nič več ne dvomijo, da gotovo odstopi notranji minister Köller. Povod temu koraku dose-daj še ni popolno znan, vendar se trdi, da je nesporazumljenje z vojnim ministrom radi vojaškega kazenskega zakona in razpuščenje socijalno - demokratičnih društev, s katerim je presenetil svoje ministerske tovariše, glavni vzrok njegovega odstopa. Gledé prvega zakona se je vnela v ministerskem svetu pogostokrat jako živahna debata, in že davno so zatrjevali razni listi, da Köller kot notranji minister ne more složno delovati s svojimi kolegi. Konservativni, krščansko - socijalni in agrarni listi obžalujejo korak ministra. Köller se je pri več prilikah potegoval za nedeljski počitek. Njegovim naslednikom se imenuje pred vsem kabinetni načelnik Lucanus. Konservativna stranka kandiduje za to mesto Heydebrandta, agrarci pa želé posaditi na ministerski stol svojega pristaša Hebela.

Srbija. Iz Beograda se borzojavno poroča, da se pogaja srbska vlada z neko večjo orožarnico na Nemškem glede dobave novega orožja in sicer na upanje. Ker je državna blagajna, kakor po navadi prazna, zato hoče izdati vlada v to svrhu državne obligacije in si s tem nakopati še več dolga. — Morda bi bilo vendar bolje, da bi vlada še nekaj časa počakala z novim orožjem in bi bolj skrbela, da zamaši sedanje praznine v državni blagajni. Ako se tako gospodari, potem ni čuda, da se pri vsakokratni otvoritvi skupščine toži o neugodnih finančnih razmerah.

Italija. V torek so se razni govorniki pečali z Rudinijevim govorom. Vladni pristaš Fortis je zagovarjal Crispija, a videlo se je, da je policija v mnogih slučajih zlorabljala izjemne zakone. Crispi prizna, da treba predrugičiti izjemne zakone, svoje stališče nasproti papežu pa je označil z naslednjimi besedami: „Sovražniki domovine ne mirujejo. S tem pa ne rečem, da sem prijatelj sovražnikom papeštva“. Imbriani zakliče: „Kako naj to razumemo?“ Dalje zagotavlja Crispi, da trodržavna zveza ni bila nikdar tako trdna, ko sedaj, gledé Turčije pa Italija postopa v soglasju z drugimi državami. V Afriki hoče Italija braniti svoje ozemlje brez večjih troškov. Pri glasovanju je zbornica z 267 glasovi proti 131 izrekla vladi zaupanje.

Belgija. Po poročilu „Independance Belge“ je te dni neki lopov napadel voditelja konservativne stranke, državnega ministra Woesteja. Ta dogodek se opisuje tako-le: V soboto zvečer se je vračal minister proti domu, kar ga v neki ulici neznan človek z vso silo udari na oko ter nagloma zbeži v neko stransko ulico. Woeste je padel nezavesten na tla. Nekaj mož, ki je videlo ta prizor, je preneslo nezavestnega ministra v njegovo stanovanje. To je že drugi napad na tega moža. Zločinca ne morejo najti; vendar se splošno trdi, da je jeden onih anarhistov, ki so pred dvema letoma toliko pobijali ustavno revizijo.

Cerkvena glasba.

Missa pro defunctis ad IV voces inaequales aut una voce cum organo. Auctore Ign. Hladnik. Op. 23. Labaci. Sumptibus auctoris. — Typis Blasnik 1895.

V mirnih pa cerkveno izraženih harmonijah tečejo vse številke te maše. Žal, da nima tudi po cerkvenih določbah predpisanega gradualija in traktusa, katera se bodeta morala s koralom izpopolniti. Maša se predava četveroglasno, v potrebi pa se tudi lahko izvaja jednoglasno s spremljajočimi orgljami. Prvi glas ni nikjer visok, celo bas ga zamore peti.

Harmonizacija je dosti pravilna; bila bi lahko tu pa tam bogateja, a zdi se, da se je skladatelj prav z namena izdrževal vseh težkoč, kar je v marsikaterem obziru hvalevredno. Glade harmonizacije omenimo še to: a) Pravilneje se nam zdi, da se v triglasu terea podvoji namesto kvinta. V 5. taktu Introita torej sopran in alt d. b) V 4. taktu Sequencije postopata pri fa-vi bas in sopran v oktavih, kar se tem bolj prazno glasi, ker sta paralelke v zunanjih glasovih. Na tem mestu naj poje sopran pri „fa“ še h in tenor še d — pa je napaka odstranjena. Vporaba kvartsektakorda kot prehajalnega je za cerkveno glasbo premehka; na takih mestih naj se raje vporabljuje sektakord (pri „promisisti“).

Mašo to prav radi priporočamo posebno še zato, ker je cerkvena, lahka in se brez težave poje. Cena jej je 40 kr.

Fajgelj.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. decembra.

(„Hudodelska agitacija“.) To je naslov članka v sinočnem „Narodu“, ki kar mrgoli najgrših psov, laži in obrekovanj, s katerimi ovaja „Narod“ naše somišljenike, ki so se odlikovali z živahno agitacijo, svetu in drž. pravdnistvu. — Na take „hudodelske“ članke ne bomo odgovarjali, ker nečemo sodelovati pri hudodelstvu, s katerim se po takem pisarjenji krade dobro ime našega naroda pred svetom, vzlasti pred našimi narodnimi nasprotniki. Kot odgovor na take zbesnelosti zadostuje Greuterjev: Fej!

(Potrjen zakon.) Svetli cesar je potrdil v kranjskem deželnem zboru sklenjeni zakon glede naprave okrajne moravske ceste v cestnem okraju brdskem.

(Blagoslovljenje nove šole.) Iz Zasp, 5. decembra. Devetnajst dolgih let se je naš visokočastiti župnik gospod Frančišek Jereb žrtveval v blagor šolske mladine in je v vseh letih z mladeniško nudušenostjo in živahnostjo proučeval v vseh predmetih. Bil je pravi šolnik, ki je znal v nežnih otročjih sreih vzbuditi pravega duha in vodil svoje šolarje po pravi poti v življenje. To laskavo priznanje mu je radostno odzvala tudi višja šolska oblast. Sedaj smo pa dobili lepo, novo vrejeno šolo z novo učiteljsko močjo. Na prijazno povabilo našega krajnega šolskega sveta se je danes blagoslovila nova šola v navzočnosti p. n. sosednega učiteljstva. Iz župniškega dvorca smo šli v lepem sprevodu do cerkve, kjer je gospod župnik blagoslovil sveto razpelo. Ginljivo je bilo, ko je na to domači gospod župnik sam slovesno nesel sveti križ v novo šolsko poslopje in izročil šolo v varstvo Križanega. Na to je naš deželni poslanec, župnik gospod Ažman, blagoslovil novo poslopje. Po blagoslovu je v lepem, poljudnem govoru, kakor le on zna, razložil Zaspčanom imenitni pomen šole, poudarjal vzlasti v svojem krepkem govoru jedinstvo mej šolo in cerkvijo. Pazljivo poslušanje vseh navzočih je bilo priča, kako je vsem iz srca govoril, tudi zbranemu učiteljstvu. Okrajni šolski nadzornik, blag. gospod Zumer, je pa v lepem govoru priporočal starišem in otrokom, da naj sodelujejo, da dosežejo vzvišeni smoter, ki ga ima ljudska šola. Z vročo željo, da bi ta novi šolski zavod deloval v blagor svete katoliške cerkve in milega slovenskega naroda, smo se razšli od lepe slovesnosti. Novi šoli pa iz dna srca vsi kličemo: Vivat, crescat, floreat!

(Potres.) Z Brda, 5. novembra: Danes dopoldne ob 3/4 12. uri se je čutil tukaj prav močan potres. Podzemeljsko bobnenje je prišlo od jugozahoda, potem se je zemlja stresla, da so okna, vrata in ura na steni zelo zaropotali. Osebo, ki je ravno na zidu slonela, je od zidu pahnilo. Bil je ta potres precej hujši in močnejši, kakor dne 15. novembra. Bog nas varuj katastrofe po zimi.

(S Trebnjega.) Gospoda brata Zupan, orgljarja v Kamni gorici sta te dni popravila tukajšnje orglje. Nove sestave meh pa Zupanov podnožnik, oboje ustreza zdaj prav povoljno svojemu smotru. Piščalke odgovarjajo neprisiljeno, lahko, ker se pretaka sapa mrno, polagoma. Tudi igranje na podnožniku je, rekel bi, lahko ko na manual. Sploh mehanizem je v redu. Tudi vglasila sta orglje izvrstno, kar v takem ni kar tako. Ker je tedaj prava prav povoljna in tudi primerno cena, prav zato priporočamo brata Zupana kar najtopleje, želeč jima, da bi še mnoga leta delala kakor v čast božjo i v slavo domovini.

(Za pogorelce v Ambrusu) sta darovala mizarski mojster g. Ivan Dogan 5 gld. in vikar A. Kalan 5 gld. — Prosimo nadaljnjih darov za usmiljenja vredne pogorelce, ki sedaj na zimo nimajo ne kam ne kaj.

(Iz Mengša.) 5. decembra. Danes nas je zopet po daljšem prestanku počastil ob 11. uri 33 minut s svojim obiskom precej močan potres, tako, da so šklepetala okna in še celo peč ni imela miru, kar o sedanjem času vendar zasluži. Sekundiralno mu je tudi bobnenje. Smer je imel proti zahodu, menda je šel pogledat malo tudi Gorenjce.

(Ošpice.) Vsled poročila mestnega fizika z dne 28. novembra t. l. je ukazal c. kr. mestni šolski svet, da se mora otroška varovalnica pri sv. Florijanu nemudoma za tri tedne (do dne 19. decembra) zapreti, ker so se ošpice mej otroci pokazale epidemične.

(Miklažev večer konserv. obrtnega društva.) Sinočni „Miklavžev večer“, kateri je priredilo konservativno obrtno društvo svojim članom, se je za-

vršil prav prijetno. Polna je bila prostorna sobana rokodelskega doma, zlasti otrok, katerim se je bralo na obrazih pričakovanje tega „kar pride“. Po prijaznem pozdravu društvenega podpredsednika gospoda Kregarja, je zapel zbor obrtnih pomočnikov prav dobro nekaj esmic, na kar je g. prof. dr. Krek nagovoril v jedrnatih besedi deco in odrasle. Nastopil je v lepem spremstvu Miklavž, kateri je povpraševal otroke sicer precej strogo ali tudi rado-darno jih obsipal z darovi. Dva „ta rogata“ sta izvrstno zabavala s svojimi burkami posebno otroke, kateri so strahom, pa ob jednom tudi z glasnim smehom sledili njunemu kretanju. — Zadovoljni vsi otroci, kakor odrasli so se razšli polagoma gostje — s seboj noseč spomin na lepi „Miklavžev večer“.

(Vtopljenec.) Včeraj ob 8. uri so potegnili iz Ljubljane na Selih pod Karmelitskim samostanom nepoznanega vtopljenca. Truplo do 30 let starega možkega leži v mrtvašnici v Štepanjivasi.

(Osebnosti.) G. dr. Jos. Ivanič, bivši škofijski kancler in sedaj nemški propovednik v Trstu, je imenovan za vodjo škofijskega dijaškega zavoda.

(Potrjen zakon.) Presv. cesar je potrdil načrt zakona, katerega je sklenil tržaški deželni zbor glede samostojnega obdačevanja destilovanih opojnih pijač.

(Gospodarstvo tržaškega mesta.) Proračun za l. 1896 napoveduje nič manj nego 269.240 gold. primanjkljaja. Da se bode ta svota pokrila, zahtevajo mestni očetje, naj jim država še za tri leta dovoli pobirati samostojne doklade na erarni užitinski davek. Ako bi vlada temu predlogu dovolila, povišal se bode n. pr. užitinski davek na meso od 150 na 190 %. Židovski bogataši bodo potem še lahko meso jedli, narodni Tržačani pa ne več.

(Glasovi nasprotnikov.) S Koroškega: Ze mnogokrat smo označili vso podlost in nesramnost nam nasprotnega nemškega časopisja, katero z največjo brezobzirnostjo napada vse, kar se zóve katoliško in slovensko. Srđ teh ljudij obrača se tudi proti nemški katoliški stranki. Trn v peti jim je nemška književna družba sv. Jožefa in lib. listi, na čelu jim celovške „Fr. St.“, navajajo imena tistih učiteljev in javno delujočih oseb, ki so udje te prepotrebne družbe, da jih denuncirajo na višjem mestu. Zato družba v prihodnje imena onih, ki to iz kateregakoli uzroka želé, v svojem imeniku ne bode več objavljala. — Nacionalne „Kärntner Nachrichten“ so, kakor že prej večkrat, zadnjič znova prav drzno napadle vč. župnika A. Gabrona, ki jim je odgovoril krepko v „Kärnt. Ztg.“ „Miru“ se je v tej zadevi poročalo iz Podravelj: „Ker so prinesle „Kärnt. Nachrichten“ v št. 89 od 9. t. m. neki lažjiv članek o našem g. župniku Ant. Gabronu, in ker mi škofidolski farani vsi razuu ene peščice nemškutarjev našega g. župnika zelo spoštujemo, zaradi tega o istem članku ne moremo molčati in izjavimo, da že prva beseda, namreč napis, ni resničen, ker govori: „o nekem tepenjaželnem duhovnu“. Ako bi bili naš g. župnik tak prijatelj do pretapa, tako ne bi še delj kot dve uri molčali, ko jih je tisti kmet koj pri vstopu v gostilno napadel, in celi gori omenjeni čas svojo surovost nadaljeval; molčali so celo, ko je tisti znani kričač iz Pečnice trdil, da duhovni nēmajó nič v gostilnicah iskati. Molčali so, ko je trdil, da so duhovni tistikrat pridigovali, ko se je prvi hlapon mimo nas po Koroškem vozil, da je hudič v stroju in da ta goní. Le, ko je dotični kmet jim še različne priimke dajal, so ustali proti njemu in mu grozili, če ne bo molčal in jenjal jih napadati; na kar je kmet začel udrihati po gospoda župniku, ne da bi jih bil tolikrat zadel. Resnica je, da so gosp. župnik mu sicer grozili, ali morda celo za stol prijeli, a tistih plavih znamenj mu niso prouzročili in česa drugega storili; ko bi bili naš župnik prej tistega že povsod znanega liberalca in nemškutarja Čemerujaka iz Pečnice poznali, gotovo bi se mu daleč izognili. Kakor smo čuli, je zagotovo bil uzrok ta, da je bil kmet nekaj nejevoljen zaradi svojih družbinskih homatij. Zato pa bi bil kmet bolje ukrenil, ako bi doma na svoje hčere pazil in našega gosp. župnika pri miru pustil. Kar se pa omenja v članku zaradi dveh nemških vasij, pa naj bo povedano le to, da nemške posestnike v celej župniji skorej lahko na prstih

ene roke sešteješ; no pa saj so naš župnik tudi poštenih Nemcev dober prijatelj, pa tudi pošteni Nemci jih radi imajo, k njim zahajajo in pri njih sveta iščejo. Le ker so naš gosp. župnik vnet dušni pastir in tudi liberalcem včasih dosti poveje, ker so že par katoliških shodov v bližini napravili, in ker so tudi Slovenec, se bojijo, da bi kje vse tukajšnje Nemce ne pokončali kali. Ali kakor rečeno, njih tudi Nemci radi imajo, le nekterim so precej trn v peti. Bog vedi zakaj? Konečno pa tudi gostilne ne moremo pohvaliti. Ako bi tu prav ravnali, se bi onemu nemirnežu ne pustilo toliko priložnosti, gosp. župnika napadati, ampak se bi bil mogel poprej na hladuo postaviti, kar se je pa zgodilo le nasprotno, ker so le onega ven spravili, ki se je za gosp. župnika potegoval. Občudujemo pa še to, kako da časniki o onej stvari nič ne omenijo, kar se je večer potem ravno tam zgodilo, ko je eden nekemu poštenemu posestniku srednji prst na desni roki odgriznil. Ako se ne motimo, je bil to neki mož, ki služi za učitelja dolí nekje v podjurski dolini. Kar se pa tiče poslednjih besed omenjenega članka, smo pa ž njimi jako zadovoljni, ker primerjajo g. Gabrona z g. Einspielerjem. Take može potrebujemo, ki za kmeta skrbijo in mu želijo pomagati in mu grenke čase zboljšati; saj ima kmet v sedanjih razmerah takorekoč zmirom boben na hrbtu in pred očmi. Več kmetov.“

(„Hrvatska Domovina.“) Izvrševalni odbor kluba stranke prava je sklenil, da se v prihodnje glasilo stranke prava imenuje „Hrvatska Domovina“ ter izročil izdajateljstvo in uredništvo lista narodnemu zastopniku dr. Ivanu Ružcu. — Bivši vodja stranke prava Ante Starčević je sedaj popolno odstranjen iz izvrševalnega odbora in pod njegovo zaščito izdaje dr. Frank dnevnik: „Hrvatsko pravo“. Razkola v stranki prava se posebno vesele gospoda pri vladi.

(Žrtve armenskega klanja.) Akoravno nekateri časniki pretiravajo število armenskih žrtev, vendar je dognano, da so v zadnjih mesecih pomorili do 15.000 Armencev. Škoda na premoženju pa znaša najmanj 10 milijonov turških funtov.

(Izkopavanje zlata v Rusiji.) Izmed držav, v katerih se koplje zlato, zavzema Rusija tretje mesto. Leta 1890 so dobili zlata v Sibiriji 28.805 kilogramov, na Uralu 10.524 klg., v Finlandski 17 klg., tedaj skupaj 39.347 klg.

(Sneg v Italiji.) Pretekli teden je v Gorenji Italiji, okolici Turina, zapadlo silno veliko snega. V okolici kaneški ga leži 1½ metra debelo. Ves promet po mestih in železnicah je bil ustavljen.

Telegrami.

Dunaj, 6. decembra. Cesar je vsprejel danes v avdijenci lvovskega metrop. Sembratovicza, papeževga čast. gardista grofa Pietromarchija, dalje solnograškega knezonadškofa kardinala Hallerja s častnim gardistom Sacripantijem in konečno papeževa poslanika Baumgartena in Croya, katera sta mu izročila papeževo pismo.

Dunaj, 6. decembra. (Državni zbor.) Pri razpravi o Lienbacherjevem nujnem predlogu gledé odsekov in njih članov je predsednik Chlumecky zagovarjal odseke, njih načelnike in člane ter že naprej izjavil, da bo mogel le deloma vstreči izraženim željam. Poročevalec Lienbacher je utemeljeval svoj nujni predlog ter poudarjal, da ustava ne pozna nobenega kluba, še manj pa kako kliko. Odseki so čisto nesklepčni in nekateri člani se vpisujejo kot navzoči, dasi jih ni bilo v odsekovi seji. Dr. Lueger je za nujnost predloga, da se vsaj zve, kako temeljito delujejo ti odseki. — Nujnost predloga se na to odkloni. — Posl. Gasser prosi predsednika, naj postavi na dnevni red poročilo upravnega odseka o spremembi domovinskega zakona. Predsednik izjavi, da mora biti najprej rešen državni proračun, potem še le pridejo na vrsto druge stvari.

Pulj, 5. decembra. Nadvojvodinja Marija Immaculata je odpotovala danes zjutraj v Zagreb, koder ostane šest tednov.

Zagreb, 5. decembra. Deželni zbor je danes brez debate vsprejel proračun za l. 1896.

Budimpešta, 5. decembra. Državno pravdnništvo je predlagalo kazensko obravnavo proti notranjemu ministru Perczeli in poslancu Andrianskemu radi prestopka dvo-boja.

Belgrad, 5. decembra. Prihodnje dni se pričakuje prihod kraljice Natalije.

Pariz, 5. decembra. V ministerskem svetu je naznanil pravosodni minister sastavo sveta častne legije. Govori se, da bode imenovan general Davoust velikim kanclerjem častne legije.

Rim, 5. decembra. „Agenzia Stefani“ poroča iz Carigrada, da je veliki vezir Said-paša zato ubežal k angleškemu poslaniku, ker mu preti nevarnost.

Berolin, 5. decembra. Včeraj zvečer se je vršilo tajno ministersko posvetovanje, pri katerem se je ukrepalo o Köllerjevem nasledniku.

Berolin, 5. decembra. V današnji seji so predložili posl. iz Lotaringije predlog glede odprave izjemnega stanja v posamnih kronovinah.

Bukarešt, 5. decembra. Danes po noči sta pogorela gledališče in stari tribunal. Provročena škoda znaša 1,200.000 frankov.

Madrid, 5. decembra. Dnevnik „Correo“ zatrjuje, da bode ministerski predsednik Canovas v kratkem razpustil zbornico.

Carigrad, 6. novembra. Said-paša je še vedno v palači angleškega poslanika. Vsa prigovarjanja sultanovega poslanika, naj se vrne nazaj na svoje mesto, ker se nima nišesar bati, so zaman. Vzroki, ki so dovedli Said-pašo do tega koraka, so jednaki onim, katere je navajal za jednak čin svojedobno Kiamil-paša, namreč skrb za lastno varnost.

Dublin, 5. decembra. Lord Roberts je predaval včeraj zvečer o vzhodnoazijskem vprašanju ter sklenil svoj govor z naslednjimi besedami: „Ako hoče Anglija obdržati svojo veljavo mej velevlastmi, in ohraniti si svoja posestva v inozemstvu, tedaj mora postati gospodar nad morjem in imeti dobro izvežbano in organizovano vojno, ki bo vselej pripravljena odpotovati tja, kjer je navzočnost angleških čet najbolj potrebna.“

Washington, 5. decembra. V senatu je predlagal Hoar resolucijo, v kateri se odobruje odločno postopanje predsednika v varstvo in pomoč v Turčiji bivajočih Armencev, ter izraža željo, naj bi predsednik izrazil turški vladi nejevoljo Amerikancev nad krivicam, ki se dogajajo kristijanom, ter ji naznanil, da Zjedinjene države z veliko skrbjo opažajo postopanje turške vlade. Resolucija se je izročila odseku.

Umrlí so:

4. decembra. Marija Mihler, čevljarjeva hči, 18 mes. Hrenove ulice 16, ošpice.

5. decembra. Pavla Bartel, jermenarjeva hči, pet let. Opekarska cesta 55, pljučnica.

Tujci.

4. decembra.

Pri *Slonu*: Gruner, Semen, Gürtler z Dunaja. — Grile iz Vač — Boneelj iz Železnikov. — Hunke iz Grada. — Hollegha iz Celja. — Novak iz Železnikov. — Wucherer iz Lesec. — Hubad iz Kranja. — Kuplesch iz Feldkirchen-a.

Pri *Matiču*: Richter, Pranter, Gruber, Zeilner, Klein, Schwidernoeh z Dunaja. — Greiler iz Benetk. — Maderazza iz Dalmacije. — Kulnreis iz Celovec.

Pri *Lloydu*: Solar iz Kropce. — Domladiš iz Ilirske Bistrice.

Pri *Juznem kotodvoru*: Schappeller iz Beljaka. — Sanj iz Ajdovčine.

Pri *bavarskem dvoru*: Kösel iz Raven. — Michitsch iz Kovlerjev.

Pri *avstrijskem caru*: Mula. iz Opatije. — Bužan iz Buzeta

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
5	9. zvečer	732.6	+4.5	m. zab.	oblačno	
6	7. zjutraj	728.1	+7.0	pr. m. zah.	oblačno	0.0
	2. popol.	724.7	+9.5	"	"	
Srednja večerajna temperatura +1.6°, in za 1.9 nad normalom.						

718 1-1

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo užaljeni vest, da je Bog v svoji nerazumljivi modrosti poklical v boljši svet našega iskreno ljubljenelega soproga, oziroma očeta, sina in brata, gospoda

Avgusta Schubert-a

korektorja tiskarne „Austria“ na Dunaju

ki je v sredo, dne 4. decembra, ob 6. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 38. letu svoje dobe zaspal v Gospodu.

Pokop druzega rajnega boče v petek, 6. dec., ob 2. uri popoldne na osrednjem pokopališču na Dunaju.

Svete maše zadušnice se bodo brale na Dunaju in v Ljubljani.

Druzega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Dunaj-Ljubljana, dne 4. decembra 1895.

Ivana Schubert, soproga — Emerih in Frano Schubert, sinova. — Aleksander Schubert, brat. — Milka, Mici, Pavla in Angela Schubert, sestre.

Poslano.

V jedni zadnjih števil „Slov. Naroda“ naperil je nekdo tudi proti meni svoje pušico, ki pa je poltela daleč preko cilja.

Da postane blamaža dotičnika povsem jasna, izjavljam, da jaz nisem pisal dopisa, kojega mi podtika, ter prosim slavno vredništvo, da to resnici na ljubo potrdi.*

Osobne napade preziram tem ložje, ker se dopisnik varno skriva po široki brezimnosti.

Sodbe razsodnih bralcev o teh napadih se nimam bati jaz.

Saj se tudi popotnik, ki mirno hodi svojo pot, ne more brauiti, ako iz zaséde vrže kamen nanj pobalin.

V Novem Mestu, 4. decembra 1895.

„Človeče“ itd.

*) Potrjujemo. Vredništvo.

Št. 36432

Ustanova.

717 3-1

Pri podpisnem magistratu podeliti je za tekoče leto **Marije Kosmačeve ustanovo za sirote v znesku 100 gl.**

Prošnje za podelitev te ustanove, do katere imajo pravico uboge sirote uradnikov iz Ljubljane, ki so ženskega spola in pa lepega vedenja, vložiti je do

konca decembra 1895 l.

pri podpisnem magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

5. decembra 1895.

St. 36.090.

Razglas.

716 3-1

V zmislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se naznanja, da so proračuni o dohodkih in stroških

- 1 mestne občine ljubljanske
- 2 mestnega ubožnega zaklada,
- 3 meščansko-bolničnega zaklada, in
- 4 ustanovnega zaklada

že sestavljeni in bodo od 8. do 20. t. m. razgrnjeni v magistratnem eks-peditu občanom na vpogled, da vsak lahko svoje opazke o njih navede.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

3. dan decembra 1895.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselstrasse 1

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1894	kron	138,416.475
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 31. decembra 1894	"	25,319.668
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848)	"	304,342.593
Mej letom 1894 je društvo izdalo 9233 polic z glavnic	"	73,736.000
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno		

glavni zastop v Ljubljani

469 (12-4)

pri

Gvidonu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3. II. nadstropje.

Auer-jeva luč.

50% se prihrani na plinu.

Auer-jeva luč.

Najcenejša, najlepša, najbolj prijetna luč.

Auer-jeva luč.

Cena svetilke 5 gl. brez strešice in montaže.

Dobiva se v 656 15-7 plinovi tovarni.

Auer-jeva luč.

Dunajska borza.

Dne 6. decembra.		Dne 5. decembra.		
Skupni državni dolg v notah	100 gl. 40 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	147 gl. 30 kr.	Kreditne srečke, 100 gl.
Skupni državni dolg v srebru	100 " 40 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	157 " "	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 20 "	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	193 " "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 " 90 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97 " 75 "	Rudolfove srečke, 10 gl.
Ogerska zlata renta 4%	121 " 45 "	Tisine srečke 4%, 100 gl.	141 " 50 "	Salmove srečke, 40 gl.
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 " 80 "	Dunavske vravnave srečke 5%	129 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gl.
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1023 " "	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 60 "	Waldsteinove srečke, 20 gl.
Kreditne delnice, 160 gl.	374 " 50 "	Posojilo goriškega mesta	112 " "	Ljubljanske srečke
London vista	121 " 60 "	4% kranjsko deželno posojilo	" "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 " 40 "	Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	98 " 65 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.
20 mark	11 " 86 "	Priporitetne obveznice državne železnice	" "	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.
20 frankov (napoleonador)	9 " 65 "	" južne železnice 3%	166 " 25 "	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.
Italijanski bankovci	45 " 20 "	" južne železnice 5%	130 " 50 "	Dunajskih lokal. železnic delniška družba
C. kr. cekini	5 " 73 "	" dolenskih železnic 4%	99 " 56 "	Montanska družba avstr. plan.
				Trboveljska premogarska družba, 70 gl.
				Papirnih rubljev 100

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgot. pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba **„MERCUR“** Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.